

Dowód istnienia i liczbowa ocena premii za ryzyko. Artykuł dyskusyjny

*Mieczysław Dobija**

Streszczenie

Kapitał stanowi kategorię abstrakcyjną oznaczającą zdolność do wykonywania pracy, czyli ekonomiczną energię. Podlega zatem ogólnym prawom rządzącym zachowaniem się energii (termodynamika), tylko nieco dostosowanym do materii ekonomicznej.

W artykule ukazano premię za ryzyko będącą elementem modelu kapitału w równowadze dynamicznej, jako stałą ekonomiczną. Jest to więc wielkość, która - podobnie jak stałe w fizyce - kształtuje rzeczywistość ekonomiczną; wpływa i ujawnia się we wszystkich operacjach wolnej rynkowej wymiany, ale najłatwiej można ją mierzyć na rynku kapitałowym i w dziedzinie kapitału ludzkiego. Stanowi ona benchmark dla wartości godziwej płac i produktów, a także stop dyskontowych i zysków. Jej oceny liczbowe wskazują na liczbę 0.08. Jest to 8% kapitału początkowego zainwestowanego w przedsięwzięcie.

Existence and estimation of the market risk premium

Summary

Capital is an abstract category denoting the ability of performing work i.e. economic energy. Therefore this category is subject to the general energy laws (thermodynamics), slightly adjusted to economic environment.

The considerations showed the risk premium as a part of capital model, and as an economic constant. The risk premium, together with other constants discovered in physics, shapes the economic condition of life and economic activities. This economic constant discloses its operation in every field of free market economy, but is easier to measure in the domains of the human capital and the capital market. The risk premium determines a benchmark for fair values in economy as interest rates, wages and salaries, prices, and the size of periodic incomes. Its estimated size is eight percent of the initial capital.

Teoria ograniczeń i rachunkowość przerobu w świetle paradygmatów rachunkowości (wyniki badania ankietowego)

Ewa Engelgardt

Streszczenie

Artykuł przedstawia koncepcję T. S. Kuhna dotyczącą rozwoju nauki oraz wybrane poglądy na charakter paradygmatów w nauce rachunkowości. Charakteryzuje również rachunkowość przerobu - nową metodę rachunkowości zarządczej opartą na teorii ograniczeń E. Goldratta.

Głównym celem artykułu jest przedstawienie wyników badania ankietowego. Badanie to było projektowane i realizowane w okresie: kwiecień - grudzień 2004 roku. Zostało przeprowadzone wśród pracowników naukowych polskich katedr rachunkowości i dotyczyło poznania opinii respondentów na temat liczby i zasięgu paradygmatów w nauce rachunkowości, oraz ustalenia, czy rachunkowość przerobu konstituuje nowy paradygmat rachunkowości.

Theory of constraints and throughput accounting in the light of paradigms of accounting science (questionnaire results)

Summary

The article presents T.S. Kuhn's conception of science development and selected outlooks on the character of paradigms in the accounting science. Throughput accounting – a new management accounting method, which is based on E. Goldratt's theory of constraints, is also characterized in this paper.

The main purpose of the work is to present the questionnaire results. The research covered the period April - December 2004. This project had two main objectives: 1) to identify outlooks on the number and range of paradigms in accounting science; and 2) to decide if the throughput accounting makes a new paradigm in accounting science.

Próba weryfikacji zgodności wynikowej procedury odroczonego podatku dochodowego z teorią rachunkowości

Ireneusz Górowski

Streszczenie

Aby udzielić odpowiedzi na pytanie o zgodność procedury alokacji podatku dochodowego w czasie z teorią rachunkowości, trzeba określić, za pomocą jakich zabiegów formalnych taką weryfikację można przeprowadzić. W niniejszej pracy ustalono, że kluczowe znaczenie ma odpowiedź na pytanie o zgodność koncepcji podatku odroczonego z powszechnie obowiązującymi i akceptowanymi zasadami rachunkowości. W tym celu sformułowano dwa pytania. Po pierwsze, czy podatek może być kwalifikowany jako koszt, czy też stanowi kategorię odrębną od kosztów. Kolejny problem dotyczy kwestii, czy stosowanie alokacji podatku stanowi rzeczywiście realizację postulatów zasady współmierności. Na oba pytania udzielono odpowiedzi twierdzącej, choć specyfika obciążania podatkowego skłania do pewnej ostrożności w wyciąganiu wniosków.

Powyższe ustalenia dają formalną podstawę do podejmowania badań empirycznych, których celem jest potwierdzenie tezy o użyteczności informacji z zakresu odroczonego podatku dochodowego dla odbiorców sprawozdań finansowych.

The deferred tax procedure conformity with the accounting theory - validation attempt

Summary

To assess the conformity of the deferred tax allocation procedure with the accounting theory it is necessary to first define the formal basis for a verification process. It was established in this paper, that the critical issue is to form a view about the conformity of the deferred tax procedure with the generally accepted accounting principles. To address the issue, two questions were formulated. The first: if the income tax can be qualified as an expense item or does it belong to a separate category? The second question concerns the issue if the tax allocation procedure complies with the matching principle. The answer to both questions was a qualified „yes" as one needs to be careful in making judgments about what sometimes could be a borderline tax expense issue.

Resolving the above issues forms a basis for empirical research with the purpose of examining an information value of the deferred tax item for users of the financial statements.

Jednostka Purchasing Power Standard jako podstawa konwersji wartości w sprawozdaniach finansowych międzynarodowych grup kapitałowych

Marcin Jędrzejczyk

Streszczenie

Artykuł prezentuje pragmatyczne podejście do konwersji wartości w sprawozdaniach finansowych międzynarodowych grup kapitałowych. Kontrprzykład ukazujący kontrowersyjne użycie kursu walutowego w procesie translacji ujawnia niedostatki teoretyczne obecnie obowiązujących procedur. W niniejszym opracowaniu zaproponowano użycie jednostki PPS w konwersji wartości dewizowych. Rozważania poparto analizą przypadku skonsolidowanego bilansu dwóch spółek zlokalizowanych w Polsce i w Stanach Zjednoczonych.

Purchasing Power Standard Unit as a Fundamental of Conversion Process in Consolidated Financial Statements of International Capital Groups

Summary

The article presents the practical approach to the value conversion in consolidated statements of the international capital groups. The empirical verification of the Law of One Price in value translation reveals a theoretical gap in the current procedures. Purchasing Power Standard has been used as the equivalent method of conversion. The proposed procedure has been exemplified by the case study of the consolidated balance sheets of two enterprises located in Poland and in the USA.

Rachunek kosztów innowacji w sterowaniu potencjałem konkurencyjności przedsiębiorstwa

Krzysztof Maślankowski

Streszczenie

Między rachunkowością a zarządzaniem występuje sprzężenie zwrotne. Rozwijaniu możliwości strategicznych organizacji towarzyszy ich kwantytatywna ocena. W następstwie angażowania potencjału intelektualnego firmy wzrasta jej zdolność do postępu i konkurowania. Instrumentem przejawiającym jego poziom są innowacje.

Celem artykułu jest próba prezentacji innowacji jako środka realizacji strategii i procesu wymagającego zarządzania. Ze względu na rolę innowacji w kształtowaniu wartości organizacji wymagają one analizy w cyklu ich powstawania i rozwoju.

Innovation costing in steering the potential of company competitiveness

Summary

There is a feedback between accountancy and management. Development of an organization's strategic potential is accompanied by its quantitative evaluation. As a result of engaging a company's intellectual potential its ability for growth and advancement increases. Innovations are an indicator of its level.

The aim of this article is to present innovation as a means of strategy implementation and requiring management. Because of the role of innovation in increasing the value of an organization, they need to be analysed in respect of their design and development cycle.

Koncepcja czterech kręgów w rachunkowości

Werner Müller, Andrzej Kardasz**

Streszczenie

Transformacja systemu rachunkowości w Niemczech zrywa z uświęconą tradycją praktyką stosowania bilansu handlowego i bilansu podatkowego. W małych przedsiębiorstwach proces ten dokonuje się stopniowo przy równoczesnej konieczności zapewnienia sobie dobrej informacji wspomagającej decyzje bieżące. Próba pogodzenia sprzeczności wywołanych trwaniem przy tradycji, poddawaniem się nowym wymaganiom i potrzebom oraz dostępnym oprogramowaniem jest zaprezentowana idea tzw. rachunkowości czterozakresowej.

The Conception of Four-Scope Accounting

Summary

Transformation of the accounting system in Germany gives up the traditional practice of using the balances of trade and tax. This process is made gradually with simultaneous attempt to assure proper information assisting in current decision-making in small enterprises. In order to reconcile contradictions between the traditional approach, available software and new requirements or needs the new conception of four-scope accounting was introduced.

Przepływy pieniężne jako szczególny obszar integracji rachunkowości finansowej i rachunkowości zarządczej

*Ewa Śnieżek**

Streszczenie

Globalizacja rynków finansowych, przepływ kapitału oraz wzrastająca konkurencja i ryzyko transakcji wymagają od jednostek gospodarczych ciągłego dostosowywania się do zmieniających się warunków. Rachunkowość finansowa i zarządcza różnią się od siebie znacząco, zarówno specyfiką narzędzi, jak i metodologią oraz stosowanymi podejściami i założeniami. Obecnie obserwuje się konsekwentnie postępujący proces integracji rachunkowości finansowej i zarządczej. Coraz częściej dostrzega się potrzebę, co więcej - konieczność dysponowania i wykorzystywania informacji, w których ujęcie ex post przeplata się z podejściem ex ante, wzbogacając jakość informacji, inaczej rozkładając akcenty czasowe oraz wzmacniając efektywnie użyteczność informacyjną w procesie budowania i utrzymywania sprawności działania łańcucha wartości.

W centrum uwagi znajduje się obecnie efektywne sterowanie wartością. Właśnie potrzeba skutecznego sterowania wzrostem wartości jednostki, zadowolenia właścicieli oraz zaspokojenia i utrzymania perspektywicznych celów strategicznych jej działania spowodowały wzrost znaczenia integracji obszarów rachunkowości finansowej i zarządczej.

W niniejszym opracowaniu podjęto próbę pokazania głównych aspektów i czynników wpływających na intensywność i charakter procesów integracji rachunkowości finansowej i zarządczej. Jako szczególny obszar tej integracji wskazano przepływy pieniężne. Wybór przepływów pieniężnych, jako indykatora integracji rachunkowości finansowej i zarządczej miał służyć prezentacji skali potrzeb, nieodwracalności, a jednocześnie trudności w realizacji tego procesu, chociaż mogło by się wydawać, że nie ma w całym obszarze rachunkowości kategorii bardziej obiektywnej niż pieniądź.

Cash flows as a specific area of integration of financial accounting and management accounting

Summary

Globalization of financial markets, the movement of capital and growing conception and transaction risk force business entities to continually adapt to changing business conditions. Financial accounting and management accounting are two distinct areas, differing in terms of instruments and methodology employed as well as the approaches as concepts used. Currently we are witnessing an advancing process of integration of financial and management accounting. There is a growing need to generate and use information combining the ex post and ex ante perspectives, with a reoriented time focus and enhanced information usefulness contributing to and maintaining the effective functioning of value chains.

At present attention is mainly focused on effective value management. It is the need to efficiently maximize the company's value, satisfy the shareholders and ensure the implementation of strategic goals that has boosted the importance of financial and management accounting integration.

The aim of this article is to identify the main aspects and factors affecting the intensity and management accounting integration, with a particular focus on cash flows. The choice of cash flows as an indicator of the need to integrate these two areas was targeted at presenting the scale of demands, irreversibility and problems in the realization of this process, although it might seem that there is no category in the entire field of accounting more objective than money.

Wykrywanie malowania zysków dokonywanego w celu unikania strat

*Piotr Wójtowicz**

Streszczenie

Celem badań jest udzielenie odpowiedzi na pytanie o występowanie i zakres malowania zysków (earnings management) w celu unikania strat na polskim rynku kapitałowym. Wyniki badań dotychczas przeprowadzonych pozwalają przypuszczać, że w polskich warunkach zjawisko to występuje. Badania przeprowadzono na nielosowej próbie złożonej ze spółek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń, NFI i dostawcy usług finansowych, notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie oraz na regulowanym rynku CeTO. Próba liczyła łącznie 1872 obserwacje z lat 1992-2003. Malowanie zysków w celu unikania strat dotyczyło około 57% spółek mających niewielkie straty przed umalowaniem wyniku finansowego. Było to 1,7%-5,2% próby pozbawionej obserwacji odstających, bądź 9%-26% przypadków spółek, które poniosły stratę netto.

Detecting earnings management to avoid losses

Summary

The aim of the paper is to answer the question whether managers of Polish listed companies practice earnings management to avoid losses. Results of previous research have shed some light on this problem and give the reason to suspect that earnings management is practiced in Poland. The data consist of nonrandom sample of financial statements of Polish companies listed on Warsaw Stock Exchange and regulated off-exchange market (CeTO). The study includes 1872, i.e. all available, observations on the Notoria databases from the years 1992-2003. Banks, insurance companies, NFI and companies rendering financial services were excluded. Earnings management is the pervasive phenomenon. It is estimated that about 57% of companies with small pre-managed losses manage earnings to create positive earnings. It is 1,7%-5,2% of companies in the sample or 9%-26% of all companies reporting net loss.

Program i realizacja przedmiotu „Budżetowanie w controllingu”

*Roman Kotapski**

Streszczenie

W artykule przedstawiono problemy realizacji przedmiotu budżetowanie w controllingu w ramach wykładu i laboratorium. Zwrócono uwagę na zakres programu przedmiotu i sposoby jego realizacji. Przedstawiono program i harmonogram wykładu i laboratorium. Dodatkowo omówiono determinanty tworzenia programu przedmiotu.

The program of „Budgeting in controlling” - my own experiences

Summary

This article discusses issues in the development and delivery of a course in „Budgeting in controlling” (lectures and laboratory). The thematic scope of the subject as well as methods presentation and work here have been outlined, followed by presentation of the timetable for the lectures and laboratory classes. Factors determining the design of the programme have also been discussed.